

امام محمد الصادق العثماني القارغالی.

تعديل

نامنده اولغان برساله در

آلما صبرا

آلما صبرا > و ستمتا

ناشرلری

شمس الدین حسینف ورثه لری
قزانه.

КАЗАНЬ.

Типо-Литография Императорскаго Университета.

1911.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتابلرمزده هر شیء ولو عبدنک فعلی اولسه ده الله تعالی نیک خلق
وقدرتی قضاء و تقدیری ایلن ولوح المحفوظده یازلماغی بوینچه وجوده
کامشدر دیو جبره دافر اولغان کلام لر ذکر ایدلمشدر. بوندن طولایی
عوام ناس و خواص افندیلرمزنک السنه شریفه لرندنه تقدیر اولغاچ نه
چاره ولوح المحفوظده نه یازلسه شول بولور، لوح المحفوظده یازلغاننی
کورمای چاره یوقدر، رزقدر افندم نصیب آشی دشی صندروب کرر،
نصیب بولسه کلورشام و عراقدین نصیب بولماسه کینار قاش قباقدین، دیو
جبریتی جلبه اختیاریتی سلبه دافر اولان کلام لر جاری اوله شدر.

دخی عبده فعل اختیاری بار، شول اختیار سببلی عبد مثاب
ومعاقب بوله دیو اختیاریتی موجب اولان جمله لر نیک اجراء اولنماقی
کتابلرمزه نظر و فکر بیوران افندیلرمزنک هر برلرینه معلوم اولان
شیلردندر. بو ایسه ظاهرینه باقارساق پک آچق تناقض و اختلاف اولان
عوام ناسلری ورطه شبهه ده قالدرا نورغان سوزلردر. زیوا جبر
واضطرارنک قدره و اختیارینه منافات و مناقضتی محال و ممنوع اولماقی بدیهی اولان
شیلرنک پک ظاهر و روشانی در. شول سببلی مذکور کلام لر فی تطبیق و تعدیل
ایدوب عوام ناسلری ورطه شبهه دن چقارمق نیتی ایلن متوکلا علی الله
بو بیوک مبعضه شروع ایتدم. همه رساله مزنک موضوعسنی تقدیر،

لوح المحفوظ، افعال العباد، رزق واجل ماده لری قیلہ چق بولدم. ربم
تعالی انمامنی میسر ایلیه آمین.

— (التقدیر) —

تقدیر دید کمز الله تعالی حضرتنی نك دنباده موجود بوله چق شیلرنك
هر برلرنی ازله بیلوب و اراده قیلوب تجدید و تعیین قیلوب قویما قیدر. مثلاً
زید لایزالده بایمو بوله چق فقیر مو بوله چق، یحیی مو بوله چق ایمان مو
بوله چق، کافرو بوله چق مؤمن مو بوله چق، اوشبو شی لر نك هر برلرنی
الله تعالی ازله بلوب و اراده قیلوب اوشبو شی لر لایزالده اوشبور و شچه
بوله چق دیو تعیین و تجدید قیلوب قویما قیدر. تقدیر دید کمز اوشبوندن
عبارتدر. تقدیر نك بارلغینه عقلی و نقلی اولان دلیل لر قائمدر. عقلی
اولان دلیل الله تعالی نك جهلدن منزه و پاك اولما قیدر، زیرا تقدیر ازلی
ثابت بولماسه یعنی الله تعالی لا یزالده قدر مخصوص وحد معین اوزره
موجود بوله چق شی لر نی ازله علمی ایله تجدید و تعیین قیلوی بولماسه اول
وقت الله تعالی حضرتنه جهل لازم بولهدر. تعالی الله عن ذلك علواً کبیرا.
اوشبو جهلندن هر شی نك تقدیر ازلی ایلمن اولماقی لازم و ضروردر.
نقلی اولان دلیل لر نك برسی سوره قمرده ذکر ایدیلن (وکل شی خلقناه
بقدر). آیه شریفه سیدر. یعنی هر شی عنی یارانندی بز اولده تقدیر
تبلنغان حالده دیمکدر. تفسیر مد ارکده بویله معنی بیرلمشدر. وهم تفسیر
ین ایاسی اوشبو آیفنی تفسیر مقامنده اینهدر: (والمراد بالقدر هنا

القدر المعروف وهو ما قدره الله وقضاه وسبق به علمه و ارادته فكل ذلك مقدر في الازل معلوم لله تعالى ومرادله (ديو یعنی بو اورنده قدردن معروف قدر مراددر. معروف قدر دید کمز الله تعالى حضرتی تقدیر و حکم قیلغان و علم و ارادتی ازله متعلق بولغان شیء دن عبارتدر، آنک ایچون هر شیء ازله تقدیر قیلنمشدر. والله تعالى حضرتنه معلوم و مراد بولنمشدر دیمکدر.

دخی الشیخ محی الدین النووی حضرتلری ایتنه (اعلم ان مذهب اهل الحق اثبات القدر ومعناه ان الله تعالى قدر الاشياء في القدم و علم سبحانه و تعالى انها ستقع في اوقات معلومة عنده سبحانه و تعالى و على صفات مخصوصة فهي تقع على حسب ما قدرها الله تعالى الخ) انتهى. یعنی پک بلسین تحقیق اهل حق مذهبی قدر اثبات اینتمکدر. آنک معنی سی ایسه تحقیق الله تعالى بارچه اشیا نی ازله تقدیر قیلدی والله سبحانه و تعالى بلدی اول شیء لرنک اوزینه معلوم بولغان و قتلرده واقع بولوینی هم مخصوص صفاتلر اوزرینه واقع بولوینی. بس بارچه اشیا لر لایزالده واقع بوله چقدر الله تعالى ازله تقدیر قیلغان روشچه دیمکدر. بس الشیخ محی الدین النووی حضرتلرینک اوشبو کلامندن هم اشیا نلک تقدیر ازلی ایلن اولماقی پک صریح مفهوم اولدی.

دخی تقدیرنک بار لغینه مشکوة المصابیح ده هم آندن غیری معتبر حدیث کتاب لرمزده ذکر قیلنغان حدیث جبر اویل هم پک صریح دلیلدر. یعنی جبر اویل هم پیغمبرمزم هم دن ما الایمان ديو سوال قیلد قله پیغمبرمزم هم نك (ان تؤمن بالله و ملائکته و کتبه و رسله و الیوم الآخر و تؤمن بالقدر غیره و شره) ديو جواب بیردکی حدیث شریفی دلیلدر. معنای شریفی ایسه ایماز دید کمز اینانمقدر الله تعالى حضرتینه دخی الله تعالى نك فرشته لر

دخى الله تعالى نك كئابلرينه دخى الله تعالى نك پيغمبرلرينه دخى قيامة
كونينه دخى اينانمقدر تقديرگه يغش سينه ويمايننه ديمكدر. بس موندن
مقهوم بولدى تقديرنك مؤمن به دن جز بولوب اعتقاد واجب بولغان مسئله لر
چله سندن بولوى اوشبونك ايچون پيغمبرمز هم ايكنجه حديث شريفنه
(القدرية مجوس هذه الامة) ديو بيان بيورمشدر. يعنى تقديرگه
انكار ايدن آدملر بنم امتنك مجوس سيدر ديمكدر. قدره كه بو طرفه
معنا بيرمك تفسير خازنده ذكر ايدلمشدر. عباره سى بويله در:
وانكرت القدرية هذا وزعمت انه سبحانه وتعالى لم يقدرها ولم يتقدم
علمه بها وانها استاء نفته العلم انما يعلمها سبحانه وتعالى بعن وقوعها
وكتبوا على الله سبحانه وتعالى عن اقوالهم الباطلة علوا كبيرا وسميت
هذه الفرقة قدرية لانكارهم القدر انتهى. يعنى قدريه لر انكار
قيلدىلار تقديرگه زعم قيلدىلار آنلر الله سبحانه وتعالى اشياءى
اولده تقدير قبلمادى واشيانى علمى اولده بولمادى تحقيق اول شى لر
مستأنفة العلم در. تحقيق الله تعالى اول شى لرنى وقوع بوندن بله در
ديدىلار. اوشبو قدريه لر اللهغه يلان سويلاديلر پا كلامك پا كليمن اول
الله تعالى حضرتنى دخى بلن اول الله تعالى حضرتنى الوغ بلنلك ايله آنلرنك
اقوال باطله سندن. دخى اوشبو قدريه فرقه سنى قدريه ديوتسميه قيلدى قدرگه
يعنى تقديرگه انكار قيلد قارى ايچون ديمكدر. دخى بومعنا اوزره اولماقى يعنى
قدريه گه تقديرگه منكر اولان طاوفه لر ديو معنى بيرلمكى تلويح ماشيه سى
حسن چلپى ده هم ذكر ايدلمش در. عباره سى بويله در: (ذهب اهل السنة
الى ان المراد بالقدرية هم القائلون بنفى كون الخيرو الشر كله بتقدير
لله تعالى ومشيئته سموا بذلك لمبا لغتهم فى نفيه وكثرة موافقتهم اياه)

انتهی یعنی اهل السنه والجماعة [القدرية مچوس هذه الامة] دینلد یکس
حدیث شریفده کی قدریه دن مراد خیر وشر اولان شی ءلرنک کلسنک
تقدیر ایلن بولوینی نفی ایلن قائل بولغان منلردر دیو باردیلر
بوفرقلر قدریه دیوتسمیه قیلندیلر قدرنی یعنی تقدیرنی نفی وانکارده
بک مبالغه قیلدقلری واول نفی گه چوقه موافقه قیلدقلری ایچون دیمکدر.
بس موندن هم قدریه نیک تقدیرنی نفی قیلغان فرقه دن عبارت ایکن لکی
بک صریح مفهوم بولدی. درست بعضا قدریه دیو عبده قدره ایجاد
اثبات ایتمش عبد اوز فعلنی اوزی ایجاد ایتمش دیدکی فرقه گه ده
اطلاق اولنده در. اوشبو جهندن عبده قدره ایجاد اثبات ایدوب افراط
یولن دوتان معتزله لری قدریه دیو یورتلوب عبده قدرتنی بالکل نفی
قیلوب تفریط یولن دوتان فرقلره جبریه دینله در. عبده قدره کسب
اثبات ایدوب قدره ایجادنی نفی قیلغان واورطه یولنی اختیار ایدن اهل
السنه والجماعة مذهبنه مذهب التوسط بین الجبر والقدر دیب آیتوله در.
ننکم توضیح وتلویج نیک حسن وقبح بعثنده صراحة ذکر ایدلمشدر. لکن
مذکور حدیث شریفده بومعنی مراد دکلدر. بلکه تقدیرنی نفی ایدن
فرقه مراددر. نتکم بیان قیلدی بس تقدیر دیدکمز آیات شریفه
واحادیث نفیسه لر ایلن اثبات ایدلن وواجبات اسلامیه دن عد قیلونان
منکرری قدریه دیو تسمیه ایدلوب ذم که نسبة بیران بر مسئله دینی
بولدی. اشته خلیق نیک السنه شریفه لرنده تقدیردر افندم تقدیر
اولفاج نه چاره دیو جاری اولان کلاملرینک منشاء و مأخذی بودر. شرع
شریفیمزده واهل السنه والجماعة مذهبنده هر شی ءنک وجودی تقدیر الهی
ایلن اولدیغی ایچون اولدن بویله ذکر قیلنوب کلمشدر. اما خلیقنک
بو کلاملرنده بر بر جهندن خطا بارمو، یوقمو، بولغانده نه یرنده خطا
آنی توبانده بیان ایدچکمز.

— (لوح المحفوظ) —

دخی هر شیء الله تعالیٰ نكٔ تقدیری ایلن اولدیغی کبی لوح المحفوظله
 هم مکتوب و مثبت اولماق اوزره اولقو چیدر. یعنی کشی نكٔ مؤمن بولماقی
 ایمانسز بولماقی یخششی بولماقی یمان بولماقی ققیر بولماقی بای بولماقی
 اوزون عمرلی بولماقی قسقه عمرلی بولماقی نه برده طوغماقی ونه برده
 اولمکی هم بوندن غیری نهلر بوله چق هم اولده نهلر بولغان هر برلری
 یر کوك یارادلامازدن مقدم لوح المحفوظده یازلوب شوگا موافق موجود
 بوله چقدر. بویله اولماقینه دلیل سوره انعامده ذکر ایدلگان (وَلَا رَطْبٌ وَلَا
 بَأْسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ) آیه شریفه سیدر. معنای شریفی ایسه اصلا یووش
 شیء یوق دخی قوری شیء یوق مکر لوح المحفوظده در یعنی جمیع الاشیاء
 بولغان بولسون بوله چق بولسون هر برلری لوح المحفوظده یازلمشدر
 دیمکدر. تفسیر الجلالین و تفسیر مدارك و تفسیر خازن کبی معتبر تفسیر
 کتاب لرمزده بر قولگه بناء قباوب بویله معنی بیرلمشدر.
 دخی سوره قمرده (وَكُلٌّ صَغِيرٌ وَكَبِيرٌ مُسْتَنْظَرٌ) آیه شریفه سیده پك آچق
 دلیلدر. معنای شریفی ایسه هر کچك والوغ شیء یعنی هر بر شیء كرك
 عمل اولسون و كرك غیر اولسون هر برسی لوح المحفوظده یازلمشدر
 دیمکدر. تفسیر مداركده هم غیری معتبر تفسیر کتاب لرمزده بویله معنی
 بیرلمشدر. دخی سوره بر وجهه (بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ) آیه
 شریفه سیده لوح المحفوظنكٔ بارلغینه پك آچق دلیلدر. دخی اوشبو لوح

المحفوظ حقه اءادىء نبویه هم ٱك ءوق وارد اولمشدر. از ءمله مشكوة
شرفه ايمان بالقدر باءنده ذكر اءءلمش عبادة بن صامت رضى الله
عنه دن رواىء قءلنش ءءىء شرفدر هءءا (قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم ان اول ما خلق الله القلم فقال له اءءب قال ما اءءب قال اءءب
القدر فءءب ما كان وما هو كائن الى الابد) انءهى ٱىءبمرمز عليه السلام
اىءى الله تعالى اوّل قلمنى ياراءنى صكره ياز دىءى قلم نه ياز ايم دىءى
الله تعالى قدرنى ياز دىءى بس قلم اوزى ياراءلمازن اوّل بولغان نرسه لرنى
هم قىامءه قدر هر بر بوله ءق نرسه لرنى يازدى دىءكدر. ءفى مشكوة
شرفه عبد الله بن عمر ورضى الله عنه دن رواىء قءلنوب اىءوله در هءءا
(عن عبد الله بن عمر وقال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كءب الله
مقادىء الخلاق قبل ان يخلق السموات والارض بءمسةىن الف سنة قال وكان
عرشه على الماء) رواه مسلم. يعنى عبد الله بن عمر ورضى الله عنهما اىءه
ٱىءبمرمز عليه السلام اىءىءى الله تعالى خلاق نءك مقءار لرنى لوح المحفوظه
يازدى ير كوك ياراءلمازن اىللى بىءك ىل اوّل اول وقت الله تعالى نءك
عرشى صو اوزرنءه اولدى بونى مسلم رواىءه قءللى دىءكدر. او شوبو ذكر
قءلءمز ءءىء شرفلر هر بر لرنى ءءىء صءبء لردر. مقءبر ءءىء
وئفسىءر كءابلر مءنءك هر بر لرنءه ذكر قءلنمش قوللردر. بس لوح
المحفوظنءك بارلغى هم هر بر موجود بوله ءق شىلرنءك موجود بولمازن
اوّل الله تعالى نءك قءرة قلمى اىلن لوح المحفوظه يازلغان بولماقنى
آبء شرفه وءاءىء صءبءه ل اىلن ءابء ومءبء اولان بر مءءله ءىءى
بولدى. اشءه خلاق نءك لوح المحفوظه نه يازلسه شول بولور لوح المحفوظه
يازلغاننى كورماى ءاره بوقدر دىءكلى نءك مءبىءه لىءه سىءه بولور. لوح المحفوظ

مسئله‌سی دینی اولان بر بیوک مسئله اولدیغندن خلايقنک السنه شریفه لرنگ
بویله جاری اوله کلمشدر. اما خلايقنک بو کلام لرنگه خطاء بارمو یوقمو، بار
بولدقده نه یرنگه خطاء آتی تو بانک ذکر ایده چک مز. ایمدی قالدی کلام
لوح المحفوظنک کندی اوزینی بیانک، لوح المحفوظنه دن عبارة، آتی بلوده.
تفسیر خازن ایاسی ابن عباس رضی الله عنه دن روایه قیلوب ایتهدر:
واللوح لوح من درة بيضاء طوله ما بين السموات والارض وعرضه ما بين
المشرق والمغرب وحافته الدر والياقوت ودفتاه ياقوته حمراء قلمه من نور
وکلامه سر معقود بالعرش واصله فی حجر ملک کریم والله اعلم) انتهى یعنی
لوح المحفوظ دیدکمز آق انجودن اولان طاقتهدر اوزونلقی یر ایلن کونک
آراسی قدر یصی لقی کونش چقوشی ایلن کونش باطوشی آراسی قدر ایکی
یانی ویوزی انجو ویاقوتدر. وایکی طرفندن احاطه سی قزل یاقوتدر قلمی
نوردن سوزلری سروغقی در اول لوح اوزی عرشکه باغلانغان اسفلی کریم
اولان فرشته حفظنده در بیگراک الله تعالی بلگو چیدر دیمگدر. اکرده سؤل
ایدلسه خلايقنی خلق قلمازدن اول بو طریقه خلايقنک احوالنی لوح المحفوظک
یازوب ثبت ایتوده نه فائده ؟ دیو

جواب بونده فائده فرشته لرنگ عبرت لنوب طور ما قیدر. زیرا دنیاده موجود
اوله چق شی لرنگ هر برسی اولده لوح المحفوظه یازلوب فرشته لر آتی
کورب وبلوب طور سالرده اول شی لر دنیاده موجود اولدقده لوح المحفوظک
یازلوغه موافق موجود اولسه لر البته اول وقت فرشته لر دنیاده موجود بوله چق
شی لرنگ هیچ برسی نک الله تعالی نک علمندن خارج توکل لکنی والله تعالی نک
علمی معلوماته موافق اولوب اصلا تغلف بورما دیکنی فهم ودر خاطر ایدوب
هر وقت عبرت لنوب طور اچقلدر. فائده بودر. دخی معنی اوله ایله لوح المحفوظ

هم آنده یازغان شیء هر برسی حادث ولا یزالی در. زیرا بر کوك عرش
کرسی و لوح المحفوظ هر بر لری عالم جمله سندن اولوب عالم ایسه بجمیع
اجزائه معدث ولا یزالی اولدیقندن لوح المحفوظ ننگده حادث ولا یزالی
اولماقی لازم و ضروردر. اشته لوح المحفوظ دیدکمز بودر. بس هر شیء
کرك ذات و کرك افعال اولسون هر بر لری ننگ لا یزالده موجود بولماقی
تقدیر ازلی ایلن اولدیقی کبی لوح المحفوظده یازلو بو یینچه اولوب دلیل
ایلن اثبات ایدلن بر امر دینی بولدی.

— (افعال العباد) —

عبادتک اختیاری اولغان فعللری باردر حرکت البطش کبی یعنی صرف
قوة برلن بولغان حرکتلری کبی در. اکرده اول حرکت طاعة اولسه؛ ایمان
کلترو، نماز او قو، صدقه بیرو، روزه طوتو کبی ثوابلو اولورلر. اکرده معصیه
اولسه؛ کافر بولنو، اوغر یلق قیلو، خمر ایچو، زنا قیلو کبی گناهلو اولورلر.
بو فعللرنک هر بر لری عبادتک قصد و اختیارلری ایلن صادر اولغان
فعللریدر. اوشبو عبادده فعل اختیاری ننگ بارلغی فی امام لرمن بديهه ثابت
اولغان امرلر جمله سندن صایمشلردر. زیرا هر کم وجدانینه قایتوب فکر
و ملاحظه بیوردقده حرکت البطش ایلن حرکت الارتعاش بیننده تفرقه ننگ بارلغی
ایلن حکم ایده چکی هیچ کیمگه خفی دکلدر. یعنی نماز او قو روزه طوتو خمر
ایچو زنا قیلو کبی حرکت البطش اولان فعللرنک قصد و اختیار واسطه سی
ایلن صادر اولوب قولى آياغی یا که باشی قانتر اولقی کشی ننگ قول آياغی

كە باشى نىڭ قالدراوى كىي ھرىكەتلاش اولان قىللارنىڭ قىسقىختىيار
 اسطەسىدىن غىرى اضطرارا صادر اولماقنى ايلن حكىم ايدە چكى بك ظاھر
 آشكاردر اصلا شك وشبھە قبلە تورغان مسئلەلەر جەلەسىدىن دكلەر. ھەمدە
 عباددە فعل اختىيارى نىڭ بارلىقىنى دليل بىرلن اثبات ايتىمكە مەكىن در اكردە
 عباددە فعل اختىيارى اولماسە بلكە عبادنىڭ ھەر بىر فعللىرى اضطرارى
 اولورسە اول وقت عبادنى ايمان وعبادتلىر ايلن اللە تعالى نىڭ تكليف
 قىلماقنى تكليف بىبالا يطاق بولەدربو ايسە عقلا ونقلا باطل ونە جاز اولغان
 بىر مسئلەدر. عقلا باطل بولوى شول: بو تقدىردە كافرنى كفرى اىچون فاسقىنى
 فسقى اىچون اللە تعالى نىڭ عذاب قىلماقلىقى جبر وظلم بولەدر. تعالى اللە
 عن ذلك علوا كبيرا. زىرا كافر نىڭ كفرى فاسقى نىڭ فسقى اختىيارلىرىدىن غىرى
 بولدى آنلارنىڭ كىندىلىرىدىن كىلمادى. نقلا باطل بولوى شول (لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا
 وَسِعَهَا) آيە شريفەسىنە خلاف اولەدر. معنای شريفى ايسە اللە تعالى ھىچ
 نفسنى تكليف قىلمادى مگر قدرتى صغىرغان مەكىن بولغان نرسەگە گنە تكليف
 قىلدى دىمىكىر. دىنى سورە نەل دەكى (وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
 يَظْلِمُونَ) آيە شريفەسىدە عباددە اختىيار بارلىقىنى بك آچق دليللىرى. معنای
 شريفى ايسە اللە تعالى كافرلىرىنى تەذىب قىلوى سىببلى كافرلىرىگە ظلم قىلمادى
 بلكە كافرلىرىگە مەھاسىنى اىكتساب لرى سىببلى اوزلىرىنە اوزلىرى ظلم
 قىلدىلر دىمىكىر.

(ابحاث)

بعث ایدلسه الله تعالى نك خالق كل شىء اولقى نص قطعى ایلر
 ثابت اولدیغی ایچون عبادنك كندی اولزلی الله تعالى نك ایجاد و احدائی
 ایلن وجوده گلدی کیبى عبادنك فعللریده الله تعالى نك اراده سی ایجاد
 و احدائی ایله وجوده گله چکدر، الله تعالى نك قص و اراده سی متعلق اولورسه
 موجود اولور متعلق اولمازسه اصلا موجود اولماز شونداق اولسه عبادده
 اختیار نرهده ؟

جواب افعال عبادنك الله تعالى نك ایجاد و احدائی ایلن اولماسی عبادنك
 افعالده اختیارلری بارلیغینه منافی دکلدر. زیرا الله تعالى حضرتی نك افعال
 عبادنی ایجاد و احدات ایتماسی بطریق جری عادت الله تعالى عبیدنك
 اراده سینده، رع در. نه وقت عبدا اراده سنی كندی اختیاری ایلن بر طرفه متعلق
 ایدرسه اولوقت الله تعالى حضرتی شول طرفنی ایجاد و احدات ایده چکدر.
 زیرا الله تعالى حضرتی بنده گه اراده صفتنی بیرمشدر یعنی تلامك صفتنی
 بیرمشدر بو اراده صفتنی اراده کلیه دیو تسمیه قیلمشلدر. بو اراده کلیه
 دید کمز شونداق این بر صفة در که بونك هر ایکی طرفه متعلق تاپماسی ممکن در.
 یعنی عبیدنك اوشبو اراده صفتنی کفر طرفینه ده ایمان طرفینه ده فسق طرفینه ده
 طاعة طرفینه ده متعلق قیلوی ممکن در. اوشبو خصوص بر طرفه متعلقنی کس
 دیو تسمیه قیلمشلدر. هم اراده جزویه دیوده یورتمشلدر. اوشبو کس
 اراده جزویه دید کمز عبیدنك كندی قدرتی ایلن کندن اختیار

لمش بر امر معنویدر. عبده اولان قدره اوشبو کسب و اراده جزئییه
سرتدر قدره ایجاد دکلدنر. ایجاد خداوندنر. ایدمی الله تعالی حضرتینک
ماده عالیهارى فضل و کرمی نك مقتضاسنچه بیله اولمشدرکه نه وقت عبد
سرتنی کسب و اراده جزئییه صرف ایدرسه اول وقت الله تعالی حضرتی
شول عبد نك کسب و اراده جزئییه سی سوکنده شول عبد کسب و اراده قیلدنی
قطنی ایجاد ایدچکدر. مثلاً عبد اراده صفتنی ایمان طرفینه متعلق قیلوی ممکن
بوله طوروب ایمان طرفینه متعلق قیلمای کندی اختیاری ایلن کفر طرفینه متعلق
قیلسه آنی تلاسه اول وقت الله تعالی حضرتی آکا کفرکنی خلق قبله چقدر. اول
کمه کافر بوله چقدر. کرده عبد اراده صفتنی طاعة طرفینه متعلق قیلو ممکن بوله
طوروب طاعة طرفینه متعلق قیلمای فسق طرفینه متعلق قیلورسه اول وقت
الله تعالی آکا فسق لقی خلق قبله چقدر. اول کمسه فاسق بوله چقدر. بس
هونداق بولسه هرشی^۶ الله تعالی نك ایجادى ایلن اولدیغندن ایمانسنز نك
کفرنده فاسق نك فسقنده مجبور و مضطر بولوی اصلاً لازم بولمادی زیرا
ایمانسنز نك کافر بولوی فاسق نك فاسق بولوی عبد نك کندی اختیارندن
کلدی. عبد کندی اختیاری ایلن قدره و اراده صفتنی کفر و فسق طرفینه
صرف ایتدکندن الله تعالی کفر و فسقنی خلق قیلدی. کرده عبد ابتداء
درجده قدره و اراده صفتنی کفر و فسق طرفینه صرف قیلمای ایمان و طاعة
طرفینه صرف قیاسه ایدی اول وقت الله تعالی آکا ایمان و طاعة یولنی
خلق قیلور ایدی. اول کمسه مؤمن و مطیع اولوب قالور ایدی. عبد
ابتداء درجده قدره و اراده صفتنی کندی اختیاری ایلن ایمان و طاعة طرفینه
صرف قیلمای کفر و فسق یولینه صرف قیلدیغندن کفر و فسق یولنده
قالدی نتمک پیغمبر علیه السلام پیغمبرک دعوی سنی قیلوب حق دین اسلام
دیننه دعوه قیلدنی وقت ابو جهل و ابولهب کبی معاند کافرلر اصلاً قدره

وارادة صفقارینی اسلام طرفینه صرف اینتامشئر بلکه ابتدء دن هر وقت پیغمبر مزعلیه السلام گه معانده و مخالفه قصد نك بولمشئر. بلکه بو محمد علیه السلام دینی حق اولوب بزلر ضلالة یولنده قالمایق دیو اصلا دوشنماشئر فکر و ملاحظه یورتماشئر، ممکن اوله طرف ارادة لرینی اول طرفه متعلق قیلماشئر. شول سببلی الله تعالی آنلرنك قلب لرینه رین و کبر حاصل قیلوب قلباری قارالوب همیشه ضلالة یولنده بولوب آخرنده کفر و قالمشئر. اما ابولوب نك بر طوغمه قرداشی حضرت عباس ایلمن حضرت حمزه و ابوجهل نك اوغلی عکرمه رضی الله عنهم لر ابتدء درجه ده ارادة صفقارینی اسلام طرفینه صرف اینتامشئر بلکه بو محمد علیه السلام نك دینی حق بولوب بزلر ضلالة ده قالمایق دیو دوشونب فکر و ملاحظه یورتماشئر. پیغمبر مزعلیه السلام نك سیر شریفه لر ن و احوال لطیفه لر ن تیکشرمایه و حق لقی آرامایه کرمشئر. اول طرفه ارادة لرینی متعلق قیلماشئر شول سببلی الله تعالی آنلرنك قلب لرینه نور و انشراح حاصل قیلوب قلباری آقاروب هدایة الهیهیه موفق اولمشلرده مؤمن اولوب قالمشئر. اکرده آنلرده بونلر کبی ابتدء درجه ده ارادة صفقارینی بو طرفه متعلق قیلسه لر ایلی آنلرده بونلر کبی هدایة الهیهیه موفق اولوب قالورلر ایلی، اوشبر سوال و جواب مزده ذکر ایند کمز شیء لر معتبر عقاید کتابلر مزده ذکر ایدلش شیء لر در. هم مدرسه عالیه لر مزده طلبه لر بیننده تدریس ایدلش مشهور و معلوم اولان بر مسئله مهمه در.

ینه بعث ایلسه یوقاریک ایند گزهر شیء کک ذات کک افعال اولسون تقد بر ازلی ایلمن هم لوح المعفوظه یازلوی بو یینچه وجوده کله چکدر دیو ایلی حاللر اول روشقه اولسه اول وقت عبد نك مجبور و اختیار سز بولوی دخی لازم بولوب یوقاریک بعضی عوده ایته در. زیرا تقد بر دن تغلف

يوقدر جميع اشياء نك تقدیر كه موافق لوح المعفوظه يازلوه مطابق موجود بولماقی الله تعالى حضرتنه جهل وعجز لازم بولماسون ایچون لازم و ضروردر. شوناق اولقاچ عبادده نیچك اختیار بولسون.

جواب، بو تقدیرده عبد نك مجبور و اختیار سز بولوی لازم دكلدر. زیرا تقدیر دید کمز مقدرگه تابعدر. عبد کندی اختیاری ایلن لا بزالله نه قیلاچ اولسه الله تعالی حضرتی ازله آنی بلوب عبد اختیاری ایله شویله اولهچق دیو تقدیر و تعیین قیلوب قویاچقدیر، اوله تقدیر قیلوی عبد نك کندی طرفندن عبد نك کندی اختیاری ایلن اوله اولهچق اولدیغندن کیلهدر. البته عبد لا بزالله موجود بولغان تقدیرده اختیاری ایلن ایکی طرفنك برینی قیلهچقدیر. اراده صفتی ایکی طرفنك بر سینه متعلق قیلهچقدیر. اکرده عبد اختیاری ایلن اراده صفتی کفر طرفینه متعلق قیلهچق ایکن الله تعالی آنی ازله بلوب بو کشی اختیاری ایلن لا بزالله ایمانسز بولهچقدیر دیو تقدیر و تعیین قیلوب قویاچقدیر. اکرده عبد کندی اختیاری ایلن اراده صفتی ایمان طرفینه متعلق قیلهچق اولسه الله تعالی آنی ازله بلوب بو کشی اختیاری ایلن لا بزالله مؤمن بولهچق دیو تقدیر و تعیین قیلوب قویاچقدیر. بس اشياء نك الله تعالی نك خلق و ایجادی ایلن بولوی عبدنی افعالنده مجبور قیلما دیقی کبی تقدیر ازی ایلن لوح المعفوظه يازلماقی برلن بولویده عبدنی مجبور قیلما دی، هر عبد اوزی نك افعالنده مختار بولوب قالدی. بونی بر مثال ایلن کوسترمکده ممکندر. مثلا پوزدنك یورشنی صاردن اورنبورغه نهه ساعتده باراچاق لغنی بیلگان بر ککمه صاردن اورنبورغه پوزد کیتد کده یارین صباح ساعت اونبردا پوزدا اورنبورغه عورچق دیو تعیین و تقدیر ای دیوب بر کاغذ یازوب یا که یازدروب قویسه بیلد. ایکنهی کون ساعت اونبرده پوزد اورنبورغه بولهچقدیر. لکن

پویزدنڭ شول روشچە ساعت اونبرده اورنبورغده بولماقی اول كەسە
 تعین قیلوب و یازدروب قویدقندن کلماید بلکہ پویزدنڭ یورشندن
 ویوروشی شول روشچە بولدقندن بویله واقع اوله در. زیر اول کەسە تعین
 قیلوب و یازدروب قویاسه ده شول وقتده پویزد اورنبورغده باراچا قدر
 وشول ساعتده اورنبورغده بوله چقدر. شونڭ کبی عبدنڭ قیلوش فعللریله
 عبدنڭ کندندن عبد قدره و اراده صفتنی کندی اختیاری ایلن افغانه
 صرف ایتدیکندن وجوده کله در. الله تعالی حضرتنی نڭ ازله بلوب تقدیر
 و تعین قیلوب قویدقندن ولوح المحفوظده یازدروب قویدغندن کلماید.
 بلکہ عبد اختیاری ایلن لایزالده بویله اوله چق اولدیغندن الله تعالی آتی
 ازله بیلوب بویله تقدیر قیلوب قویه در، ولوح المحفوظده شول طریقە
 یازلوب قالدرلادر. فقط شوراسی وارکه ازله تقدیر قیلنغان نڭ صوکنده
 ولوح المحفوظده یازلقدن صکره شول تقدیر قیلغان روشچە ولوح المحفوظده
 یازلغان کیفیتچە لایزالده بولمقی واجبدر اوزگارمکی اصلاً ممکن دکلدر.
 لکن بو وجود و خوب بالاختباردر یعنی اختیار بهندده بولغان وجوددر
 عبدنڭ نفسینه نسبتە عبدده اختیار بارلقینه منافی دکلدر، بلکہ عبدده اختیار
 بارلقنی مثبت و محقق بولغان وجوددر. عقاید کتابلرمزده وشبج زاده کبی
 معتبر تفسیر کتابلرمزده بویله ذکر ایدلمشدر.

کله لم شمدی خلائقنڭ نڭ السنه لر نڭ جاری بولغان سوزلرینه خلائقنڭ
 تقدیردر، اقدم، تقدیر اولغاچ نه چاره لوح المحفوظده نه یازلسه شول بولور
 لوح المحفوظده یازلغاننی کورمای چاره بوقدر دیدکی کلاملرینه. خلائقنڭ
 بو کلاملری فی نفسه پک صحیح اولان کلامدر زیرا هر شیء تقدیرده
 روشلی بولسه ولوح المحفوظده نه کیفیتچە یازلسه لایزالده شول روح
 وشول کیفیتچە بولاچقدر. شولای بولوی واجبدر. ننکم شمدی ذکر

ایتدك. خطاء بوراسنده دركه خلايق نك بعضلى بو كلاملرنى عبدنك
 اختيارسىز مجبور بولوى مقامنده ذكر ايدهلر اوزلربنك قيلغان فعللرنى
 تقديردن كورهلر، خطاء بوراسنده در بو اشلى اصلا صعيح دكلر. زيرا
 يوقاريده ذكر قيلتمزغه بناء عبدنك قيلغان اختيارى فعللرى تقديردن
 كله ايدر بلكه عبد قصد و اختيارنى لا بزالده شول روشحه صرف ايدكچك
 اولديغندن شوگا موافق ازلك تقدير قيلنده در. شول طريقه لوح المحفوظك
 يازلادور. نتكم بيانى يوقاريده كهلى. مثلا تقدير اولماسه هيچ شىء
 اولماز ديو نهلكهلى اورنلازغه بارمق، ضرر كلتوره نورغان اشلرگه
 كرشك هلاكة ايرشدكن صكره، ضرر كوردكن صكره تقديردر اقدم
 ديب تقديردن كورمك بو پك خطاء اشد. (وَلَا تَلْقُوا بَأْيَدِكُمْ إِلَى
 النَّهْلِكَةِ) آية شريفه، سنه خلاف اولان اشد. يعنى اوزگزننى هلاكته
 سالماگز ديمكدر. بلكه عبدكه ايتو لازم بولغان بودر كه الله تعالى بگا
 اختيار صفتى بيردى عالمى عالم الاسباب قيللى البته هلاكلى اورنغه
 كرماوده اختيارم بار صافتمق لازمدر الله تعالى صافتمق ايلن امر ايتدى
 ديمليدر. هم پيغمبرمز هم (فَرَّ مِنَ الْمَجْنُونِ فَرَارَكَ مِنَ الْأَسَدِ) ديو
 خبر بيرمشدر يعنى جنام آورولو آدمدن قاچكز آرسلانن قاچدقكز
 كى ديمكدر. اشته پيغمبرمز هم بويله ديمشدر، بارگز چنوملر آراسنه
 كروكز تقدير اولماسه ولوح المحفوظك يازلماسه هيچ شىء اولماز ياكه
 تقدير اولسه كرماساكده اولرسك ديماشدر بلكه صافتماق ايلن امر
 ايتمشدر. هم طاعون قصه سيده پك آچق دليلدر. قصه سى بودر: حضرت
 عمر رضى الله عنه اصحاب رضى الله عنهم لى برلن شام سفرينه قصد
 بلد قللى وقت حايمه شهرينه يندكده شامده موت عظيم و باء دريع

داراغنى ايشتمش لدره اصحاب رضى الله عنهم لار ايكى فرقه اولمش لار
 برفرقه سى نفسمى تها كه گه صالحه موز آنده وارمى موز ديمش لار. ايكنچى
 فرقه سى اولومدن تقدى بىردن قاچومى موز الله تعالى حضرتنه توكل قبله موز بارامى
 كرامى ديمش لار. صكره حضرت عمر رضى الله عنه گه مراجعت ايدوب بو
 مسئله بى سؤال ايتمش لار. بس حضرت عمر رضى الله عنه قايتامى وباغه
 كره موز ديمش. اول وقت خلاف طرفنده اولان فرقه لار حضرت عمر رضى
 الله عنه گه الله تعالى نك تقدى بىردن قاچامى موز ديمش لار. حضرت عمر رضى
 الله عنه نعم الله تعالى نك بر تقدى بىردن ايكنچى تقدى بىرینه كوچمى موز ديمش.
 صكره حضرت عمر رضى الله عنه عبد الرحمن بن عوف رضى الله عنه بى
 چاقروب بو مسئله بى آندن صورمش بس عبد الرحمن بن عوف رضى
 الله عنه ديمش پيغمبرمى هم دن ايشتمى پيغمبرمى هم ايتدى: (اذا
 سمعتم بالوباء فى ارض فلا تقدموا عليه واذا وقع فى ارض وانتم بها فلا
 تخرجوا فرارا منه) ديدى يعنى بىر بىرده وباء بار ديب ايشتمى كز
 اول بىر گه كرما كز. اكرده وباء بولغان بىرده بولسا كز اول بىردن قاچوب
 چقما كز ديمكى دىر. بس حضرت عمر رضى الله عنه بو سوزنى ايشتمى كچ
 اوزى نك رايى پيغمبرمى هم نك قول شريف لىرینه موافق بولغاچ الله تعالى
 حضرتنه چوق حمد لار كوب شك رلىز قىلوب اصحاب رضى الله عنهم لار نك
 اتفاقى ايلان شامغه بارماى مدينه منوره بيه قايتمش الحاصل پيغمبرمى هم
 هم اصحاب رضى الله عنهم لار ضرر كيله طورغان هلاكة ايرش لار لك
 بولغان بىر لىر گه بارودن منع ايتمش لار. تقدى بىرده بولغان نرسه بى كورماى
 چاره بوقدر نه يازسه شول بولور تقدى بىردن قاچوب بوقدر قورقما كز بار كز
 ديه مش لدره بس بو قول لار دن بلندى عبد نك قىلغان فعل لىر بىنى تقدى بىر

کورو و تقدیرگه بناء قیلو تیوش توکل ایکان بلکه کندو طرفندن اولان
 برسبیدن کورمک و کندی اختیارینه بناء ایتمک تیوش ایکان دیب.
 درست عبدنک اختیارند بولماغان شیلرنی تقدیردن کورمک مثلا عبدنک
 بویونک اوزون بولوی قسقه بولوی کبی یوزونک کورکام بولوی قبیج
 بولوی کبی اوزونک قوی بولوی ضعیف بولوی کبی موندای غیر
 اختیاری اولان شیلرنی تقدیردن کورمک اورنددر. بو کبی شیلر عبدنک
 مدخلندن غیري مجرد تقدیر الهی و ارادة ازلی ایلن وجوده کلمش
 شیلردر. لکن کلام بوراسنده دکلدر. بلکه عبدنک اختیار ایوان
 فعل لرنده در. ینه بحث ایداسه سز معاشر اهل السنة و الجماعة عبده
 اختیار جزوی بارلغنی عقلی و ثقلی دلیللر ایلن اثبات ایدوب مذهب اتغاذ
 ایندکز حالبوکه سزنگ بو سوزلرگز قرآن شریفنگ جبر و اضطرارغه دلالة
 قیلغان آیه جلیله لرینه خلاف و مناقض بوله در. سز لر عباده افعال اختیاریه
 بار دیب اینته سز قرآن شریف آیه آری یوق دیب اینته نتکم یدنچی
 سوره ده یعنی سوره اعرافده کافر لر حقنده (مَنْ يَضَلَّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ
 وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ) دیو آیه وارد اولدی. یعنی بر من فی الله
 تعالی آذر سه بس اول من فی هیچ بر کوندروچی اولماز دخی قویار الله
 تعالی اول من لرنی کفر لری اوزرینه متعیر بولغان لری حالده دیمکدر.
 بس بو آیه شریفه دن بلندی ایمانسزنگ ایمان دن اعراض قیلولرینک
 سببی الله تعالی نک اضلال قیلوی ایکان الله تعالی اضلال قیلغانلقدن
 ایمان کلتورمگان لر ایکان دیب. البته الله تعالی اضلال قیلغاننگ بعدنده
 عبدنگ ایمان کلتورمکی نک امکان یوقدر. بو ایمس مگر جبر و اضطراردر.
 اختیارغه مناقض و منافیدر. دخی ایکنچی سوره ده یعنی سوره بقره ده

(ان الذين كفروا سواء عليهم اانذرتهم ام لم تنذرهم لا يؤمنون ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى ابصارهم غشاوة ولهم عذاب عظيم.) ديو آية شريفه نازل اولمشدر. يعنى تصفيق كافر بولغان من لرگه سنك قورقدوڭ برلن قورقدماوڭ برابردر آنلر ايمان كلتورمازلر آنك ايجون الله تعالى آنلرنك قلبينى پيجانلادى بس خيرنى فهم قبلماز آنلر دخى آنلرنك قولالرينى پيجانلادى بس حقنى ايشتماز آنلر. دخى آنلرنك كوزلرنده پرده بولغوجيدر يعنى الله تعالى آنلرنك كوزلرينه پرده پيدا فيلدى بس حقنى كورماز آنلر ديمكدر. بس بو آية شريفه دن هم چغادر عبده اختيارنك يوقلغى زيرا بو آية شريفه دن مستفاد بوله در كافرلرنك ايمان كلتورمگانلكى الله تعالى كافرلرنك قلبلرينى وسمع لرنى پيجانلاب كوزلرينه پرده پيدا قلغان لقدن ايكان ديب البنه قلبلر وسمع لر پيجانلانوب كوزلر پرده لنگاننك صكندە ايمان كلتورمك نك امكانى يوقدر بو ايسه جبر واضطرار خلاف للاختياردر. دخى ۱۸ نچى سوره ده يعنى سورة كهف ده (ومن اظلم ممن ذكر بايات ربه فاعرض عنها ونسى ما قدمت يداه انا جعلنا على قلوبهم اكنة ان يفقهوه وفي آذانهم وقرا وان تدعهم الى الهدى فلن يهتدوا اذا ابدا.) ديو قرآن شريف نازل اولمشدر. يعنى كم اظلمدر ريبينك قرآن شريفى برلن وعظمتوب آندان اعراض قيلغان وقيلمش كفر وعصيانلرينك عاقبتنى اونوتقان من دن. اول من دن اظلم بولغان من يوقدر ايك اظلم اول من در. تصفيق بز اول من لرلرنك قلبلرينه اول قرآننى فهم لوگه پرده حاصل قيلدى دخى آنلرنك قولالرينه آغرلق وصاغرلقى حاصل قيلدى اكرده سن اى محمد

آنلارنى طريق ھدى غە اونداساڭ اول اوندان گان وقت لارڭ نڭ ھېچ برسندە
كونلمازلار آنلر ديمكدر. بس بو آية شريفه دن هم بلندى كافرانڭ
ايمان كلتموگنانلكى الله تعالى نلبلرينه پرده، قولقلرينه صاغراق حاصل
قيلغانلىقى ايچون ايكان ديب. بو ايمس مگر جبر خلاف القدر والاختباردر.
بوندىن غبرى هم جبر واضطراره دلالة قيلغان آيات شريفه لر پڭ چوقدر.
نه قدرلى سنى ذكر قىلساقده مرام ومقصود بردر شول سببلى اوچ سورهدن
اوچ آية شريفه نى ذكر ايله اکتفاء ايتدك.

اولكى آية دن جواب: الله تعالى نڭ عبدنى اضلال قىلوب يعنى آگا
ضلاله نى خلق قىلوب ھدايته يول قالدورماسى عبدهده اختيار صفتى نڭ
بارلغينه اصلا منافی دگلدر. زيرا الله تعالى نڭ عبدهده ضلاله نى خلق
واراده قىلوى آنى آزدروى بطريق جبرى عاده الله عبدنڭ اراده سنه
فرعدر. عبدنڭ اراده سندن كلمشدر. اولابعد اراده صفتنى ضلاله طرفينه
متعلق قىلدغى ايچون ويغمبرمز هم نڭ ايراد ايتمش معجزات باهره لرينه
وسويلمش كلام شريف لرينه توجه بيورماي عناد واعتساق يولن توندقى
ايچون الله تعالى آنڭ قلبينه قارالتى پرده حاصل قىلوب اول كمسه اول
طرفى ترجيح وتقويه قىلمشدر. شول سببدين الله تعالى آگا ضلاله نى خلق
قىلمشدر. و آنى آزدرمشدر. اگرده عبد ابتدا درجهده اراده صفتنى
ھداية طرفينه متعلق قىلسه ايدى ويغمبرمز هم نڭ ذكر ايتمش اقوال
شريفه لرينه و اظهار ايتمش معجزات باهره لرينه توجه والتفات بيوروب
حقلقنى ازلا بولنده بولسه و آگا صرف فكر ايلسه ايدى اول وقت الله تعالى
آنڭ قلبينه نور و انشراح حاصل قىلوب اول كمسه اول طرفى ترجيح قىلور
ايدى ده الله تعالى آنى ھدايته موفق قىلور ايدى متقى ومھندى اولوب

قالور ایدی بس الله تعالی نك عبدنی اضلال قیابو هدایتہ بول قالدر ماقی عبد
ارادہ صفتنی شول طرفہ متعلق قیلغاننك صوگند بولوی آندن کلدی. عبدده اختیار
صفتی نك بارلقینه منافی اولمادی همیشه عبدده ابتدا^۶ درجه ده اختیار بوواب قالدی
ایکنچی آیه شریفه ایلن اوچنچی آیه شریفه دن جواب ده اولسکی آیه
شریفه دن جواب کبیدر. یعنی الله تعالی ایمانسرلرنك قلبلرینه وتولالقرینه
وکوزلرینه پرده حاصل قیابو آنلرنك ایمان کلتورمگانلک لاری وهدایتہ
موقف اولمای ضلاله ده قالماقلری آنلر ارادہ صفتلرنی کندی اختیارلاری
ایلن خلای طرفه متعلق قیلقلری وداوما انکار واعساف بولنده بولقلری
ایچوندر. ابتدا^۶ درجه ده کندی اختیارلاری ایلن ارادہ صفتلرنی شول
طرفه متعلق قیلقلرن دن الله تعالی آنلرنك قلبلرینه وتولالقرینه وکوزلرینه
پرده حاصل قیلمشدر. اگرده اولده ارادہ صفتلرنی حقالق طرفینه صرف
ایتمسلر وحق لقتی ازلاو بولنده بولسلر ایدی اول وقت الله تعالی
آنلرنك قلبلرینه نور حاصل قیلور ایدی. آنلرده مؤمن ومهتدی اولوب
اولورلر ایدی. البته آنلرنك ابتدا^۶ درجه ده اختیارلاری باردر. قایو
طرفه ارادہ صفتلرنی متعلق قیلسه ارده ممکن ومختارلردر. نتکم بیانی
یوقاریده کچدی درست الله تعالی آنلرنك قلبلرینه پرده حاصل قیلقدن
صوگره آنلرنك ضلاله وکفر بولنده بولماقلری واجب وضرور اولدیعدن
هدایتہ موقف اولماقلری اصلا ممکن دکلدر. لکن بو جوپ صوگ
درجه ده بولغان عبدنك کندن کیلگان وجوبدر. ابتدا^۶ درجه ده آنلرده اختیار
بارلقینه منافی دکلدر. عبد ابتدا^۶ درجه ده فعلنده مختاردر الله تعالی طرفندن
آگا اصلا جبر واکراه یوقدر. عبد قایو طرفنی اختیار قیلسه الله تعالی آگا
اول طرفنی اختیار قیلهدر آنی اول طرفه برکتهدر. لکن شول قدر فرق وارک

عبدالنگ اختيار قبلدقى طرفى خیر اولسه الله تعالى آگا راضى اولوب اول
کمهسه گه ثواب ویره در. اگرده شر اولسه آگا راضى اولمايوب اول کمسه گه
عقاب ویره در. الله تعالى آگا راضى اولماي طرفوب عبد اوزى ابتدا
درجده اول طرفى اختيار ايندکى ايچون آگا اول طرفى خلق وایجاد قبله در
اول نرسه بار بولوب اورله در.

ینه بحث ایداسه عبدالنگ فعلنده اختيار بارلى ثابت اولسه جبر
واضطرار جائز اولماسه ختم وطبع ورین على القلب ووقر فى الاذن وغطاوة
فى البصر کى جبر و اضطرارغه دلالة قبلغان لفظلرنى ذکر قبلوب ایمانسزلرننگ
ایمان کلتورمگاننگ لارندن نه ايچون خبر بیردى بو طریقه خبر بیره ده
نه فائده بار؟

جواب: هوند فائده پیغمبرمزمهمنى تسلیه قبلدق و آنى طنچ وراحة لکده
قالدرما قدر زیرا پیغمبرمزمهم قومننى ایمان کلتورنوگه پک حر بصر اولغان
قومنگ کاسنگ هؤمن بولو ینى تمنى قبلغان منکر و معاند ایمانسزلر توغروسنده
ایمان کلتورمد کلری ايچون پک بیوک اسف چیکسکان. نتمک سورة کهف ده
آننگ حقنده (فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسًا عَلَىٰ آثَارِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِذَا الْحَدِيثِ آسَفًا)
دیو خبر بیره لمشدر یعنی بس سن ای محمد نفسگنى اولدرگوچی سن
ایمانسزلرننگ صوگندن اسف چیکدکک ايچون اگرده اول کافر لر اوشبو
قرآن گه ایمان کلتوره اساسا ردیمکدر ایمدى الله تعالى حضرتنى اوشبو معاند
ومنکر ایمانسزلر حقنده آیات شریفه لر انزال قبلوب پیغمبرمزمهم گه
آنلرننگ ایمان کلتورمیه چکلرندن خبر بیره وب آنلرننگ حال لرن بلدرسه
البته اول وقت پیغمبرمزمهمنگ آناردن امیدى کيسلوب الیأس احدى
الراحتین قولینه موافق پیغمبرمزمهم گه طنچ وراحة لکدر حاصل بوله چق در.

زیرا بو کبی لفظلری هشتول اولغان آیات شریفه لر ابو جهل و ابولهب و ولید بن المغیره و بونلره اوخشا شلو عناد و انکار یولنده بولغان اختیارلری ایلمن ایمان کلتوریه چک اولدقلری سببلی علم ازلی ده کفرلری سبقه قیلغان کافرلر حقنده نازل اولمش آیات شریفه لردر. البته بو کبی معاند و منکر کافرلر حقنده خبر بیرلر آب آنلرنک ایجان کلتوریه چک لک لرن پیغمبرمز عم گه بلدرلر کده پیغمبرمز عم آنلر حقنده سعی و اجتهادنی همه و غیرتنی ترک ایدوب قصور کندنی طرفنده اولمای آنلر طرفنده واقع اولدیغنی فهم ایلمکله منسلی و مستریح اولماقنده شبهه یوقدر.

— (الرزق) —

رزق دید کمز الله تعالی طرفندن حیوانلرغه سورلوب حیوان لر فاقده لنه تورغان نرسه در. کربک حلال و کربک حرام اولسون و کربک مطعم و کربک مشروب اولسون هر بیرلری الله تعالی حضرتینک رزقیدر. دخی (وَمَا مِنْ دَابَّةٍ اَلَّا عَلَيَّ اللهُ رِزْقُهَا) آیه شریفه سی مقتضا سنجه هر حیوان ننگ رزقی الله تعالی حضرتندن در. معنای شریفی ایسه دنیا ده هیچ حیوان یوق مگر بولد یسه آنک رزقی الله تعالی حضرتنی اوزرینه در دیمکدر. دخی هر حیوان کندنی رزقنی کندنی بیه چکدر. کندینه رزق اولان شیء کندینک بیمار سزلیکی غیرنی ننگ آنی بیماسی اصلا ممکن دگلدر. زیرا هر شخص ننگ رزقی از لده اوزینه تقدیر و تعیین قیلغان مطعم و مشروب ددر عبارتدر. البته الله تعالی حضرتنی بر شخصه غذا ایدوب تقدیر قیلغان

رزقنى شول شخصنىڭ يېمىسى و آشاماسى واجب و لازم اولوب غېرى
 كەمسەنىڭ آنى يېمىسى و آشاماسى مەمكىن دىگەنلەر. زىرا تەقدىردىن تەخلىق يوقىدر.
 علامە تەفتازانى خەزىنەئى عقايدى نەسفى شەرھىدە بويۇلە ذكىر ايتىمىشدر.
 السنەء خەلقە رزقنىر افندىم نصيب آش ديشى صندروب كىرر نصيب
 بولسە كلور شام و عرافدىن نصيب بولماسە كىدر قاش و قىباقدىن ديو
 ذكىر ايدىلمش كلاملارنىڭ مآخذ و مېنى عالېمەسى بودر. فى نەفسە صەبىع اولان
 كلامدر. زىرا تەقدىرگە بنا قىلوب ايتىلگان سوزدر. البته تەقدىر اولنان
 رزق شام و عرافدە اولسەدە كلەچكىدر. شول تەقدىر قىلىنغان كەمسەنىڭ
 بطننە كرەچكىدر. تەقدىر اولنمىيان رزق قاش قىباق كىي يانگدە يقىن
 اولسەدە كىدەچكىدر تەقدىر اولنان كەمسەنىڭ بطننە باروب كرەچكىدر. خطاء
 بوراسندەدركە نصيب و تەقدىر اولان كلور، كلماي چارەسى يوقىدر ديو
 كىسب دن منع لنوب يالقاوالقى قىلوب بوپ كوتاروب او اچروسندە ياطماق
 رزق كىلونى تەقدىردىن كورمك بو پك خطاء اشدر. زىرا يوقارىدە
 كوردوگىز كىسب عىددىن اولوب عىددە اختبار جزئى اولدىغىنى، تەقدىر
 مەدرگە تابع اولوب تەقدىرنىڭ عىددە اختبار جزئى بارلىغىنە منافى و خلاف
 اولان شەء اولمايدىغىنى. البته بىندەنىڭ كىسب و سەئى ايتىمەسندە اختبار
 و بىختبارلىغى باردىر. بىندەنىڭ اختبارى ايلن كىسب و سەئى ايتىمەسى رزق
 كىلويىنە و تەقدىر قىلويىنە سەبب اولەدر. كىسب و سەئى ايتىماز سىزلىكى
 رزقنىڭ كلماويىنە و اول كەمسەنىڭ آچلىغىنە و تەقدىر قىلنويىنە سەبب بولەدر.
 اللەتعالى آنى ازادە بلوب و تەقدىر قىلوب قوبەدر. اوشبو جەھەدىن بىندەگە
 كىسب ايتىمك اختبارى ايلن رزق و نەققەنى طلب ايتىمك فرض قىلىنمىشدر.
 تىكم مەتبەرىفقە كىتابلەرەزدە برەمن رزق طلئىدىن منع لنوب آچلىقدىن قوۋە ايتسە

اول که سه مطلق آتم در دیو ذکر اید لمشدر. هم پیغمبرمزم عهه السکاسب
 حبیب الله دیو کسبکه تعریض قبلوب خبر بیرمشدر. معنای شریفی ایسه
 حلال طریقچه کسب اینکان من الله تعالی ننگ سوکاو قلیدر دیمکدر. اشته
 پیغمبرمزم عهه نصیب آش دش صندروب کرور تقدیر اولغان رزق کلمای
 فالماز راحة راحة یا طوگز دیما مشدر، کسب ایلان امر ایتمشدر یورگز
 رزق طلب ایدگز دیمشدر. دخی پیغمبرمزم عهه ایکنچی حدیث شریفه
 (التاجر الصدوق یحشر مع الشهداء^۴) دیو خبر بیرمشدر. یعنی راستلق
 ایلان سودا قباغوچی من قیامة کوننده شهیدلر برلان قوبارله چقدر دیمشدر.
 اشته پیغمبرمزم عهه نصیب رزق کلور، کراک سوداغه یور کراک یورمه
 تقدیر قبلنغان رزق یورما ساکنده کیلمای فالماز دیما مشدر بلکه تجارة
 ایلان امر ایتمشدر. دخی اوشبو طریقچه شرع شریفه زده کسب ننگ فرض
 اولماقی و عبد ننگ کسب آرتمدن یورماکی واجتهاد قیاماتی توکل امرینه
 یعنی (و علی الله فلیتوکلوا ان کنتم مؤمنین) آیه شریفه سیننه هم توکل ننگ
 فضیلتی حقنده وارد اولغان احادیث شریفه لرگه خلاف و منافی در دیو
 ظن قیلنما سون اصلا خلاف و منافی دگلدر. دیرا توکل علی الله دید کمز
 مقطوع بها اولغان اسبابله یعنی سبب ننگ مسبب گه ارتباطی قطع و یقینی
 بولغان مسبب ننگ سبب دن باشقه وقوعسی هیچ بروقت بولماغان ماده لرده
 اسبابقه شروع بعدنده بوله در. مثلا ایگون ایگو کبی بو ایسه آسلاق آلوغه
 مبرب حاصل قیلارغه سبب قطعی در ایگون ایکمای حبوب حاصل قیلوننگ
 هیچ بروقت وقوعسی یوقدر. دخی تجارت یا که صناعة یا که غیری بر
 کسب ایتمک کبی در بونلر فائده ای توگه مال حاصل قیلارغه سبب قطعی در
 تجارة یا که صناعة یا که غیری بر کسب ننگ یاراغنی قیامای فائده ایتون

مال حاصل قیلونک عاده ده هیج بر زمان وقوعسی یوقدر. دخی طعامنی آوزغه آلوب چایناپ یوطماق کبیدر. بو ایسه طوقلانوغه طریوغه سبب قطعی در. طعامنی آوزغه آلوب چایناپ یوطودن غیری طوقلانک حاصل بولوی عادتده هیج یوقدر بوندای اورنلرده نوکل علی الله دید کمز اسبابکه شروع وتشبث بعدنده اسبابکه طایانمای اشنی خدای تعالی گه طابشرماق وشول اشده الله تعالی گه اعتقاد ایتمک وطیامنقدر. اسبابکه شروع قیلمای نیک طروب اشنی خدای تعالی گه طابشرماق الله تعالی گه نوکل قیلدم دیمک نوکل دگلدر. مثلا ایگون ایکمای سبینه کرشمای نیک یاتوب الله تعالی گه نوکل قیلدم بگا نصیب اولان آشاق کلوردیب آشاق امید ایتوب یاکه سودا صناعة امرینه یاکه غیری برکسبکه شروع وتشبث قیلمای فائده اینونی ومال حاصل قیلونی امید ایتمک یاکه آج کسه آلدنداغی اکمک که قول صورمای آوزینه آلوب چایناپ یوطمای الله تعالی گه نوکل قیلدم اشمنی الله نلک اوزینه طابشردم الله تعالی اوزی طویدرر دیوب طوقلانونی طویونی امید ایتمک نوکل دگلدر بلکه الله تعالی نلک سنتندن خروج نوع من الجنون وغفله من الغنوندن. زیرا عالم عالم الاسبابدر الله تعالی حضرتی بوندای ماده لرده گرچه سبب سز مسببنی خلق وایجاد قیلمایه قادر ومقتدر ایساده لیکن عاده عالیله وسنه سنیه لری بنده سببکه کرشکان نلک بعدنده مسببنی خلق وایجاد قیلماق ایلمن جاری اولمشدر. شول جهتدن سببکه کرشمای مسبب نلک حصولنی امید ایتماکنی الله تعالی نلک سنتندن خروج وجنوندن برنوع صایلمشدر نتکم زاهدلرنلک بری شهردن طشرو چتوب الله تعالی گه نوکل قیلوب بر طاغده سی کون اولوب ایتمکان هیج کمدن سؤال قیلمایمن الله تعالی رزقمنی تهورگانگد قدرشوشنده طورامن دیگان صوگره اولوگه یقین اشقان رزقی

كېلىمگان بونڭ سوڭندە ايتكان يارب بنى حيوندە قېلساڭ بگا قسمة اولغان
 رزقمنى كلتور والا روحمنى قبض قىل دېگان. اول وقت الله تعالى وحى
 ايندروب ايتكان شهرگه كبر آدملىرى بينندە بول رزق بىررمن دېگان
 بس اول زاهد شهرگه كرگان، سېنى قىلغان طھام آشاب شراب اېچوب
 بىر آز فكر وخوفدە قالغان اول وقت الله تعالى جانىندن وحى وشلنە كلوب
 سن دنيا دە زھدڭ ايلن بىم حكمتىنى كېتارمڭ وبوزەق بولەسكىمى آيا
 بېلمايسكىمى سن: بگا بىندەمنى بىندەلرمنىڭ قولىدىن رزقلىدىرماق ىد قدرتم
 بىرلن رزقلىدىرودن سولكلررا كدر دېگان. بس بو قصەدن بىلندى
 نوكل قىلدىم دىب اسبابدىن يراق واوزاق اولمق الله تعالى نڭ حكمتىنى
 بوزو سنىنى قو يو بولا ايكان اسبابكە نشىت قىلوب اشنى خدای تعالى گە
 طابشورتىموش ايكان دىب هم بو سورمىنى تايىد وتقويه قىلادر پېغمبىرمز
 عليه السلام نڭ بىر اعرابى گە (اعقلها وتوكل على الله) دىدىكى حديث شريفى معنای
 شريفى ايسە توهگنى باغلا دە الله تعالى گە نوكل قىل دېمەك كدر. اشته
 پېغمبىرمز عليه السلام سېبىكە نشىت بەندە الله تعالى گە نوكل واعتماد ايلن امر
 ايتمشدر. سېبنە كرشماى الله تعالى گە نوكل قىلگىز دېمامشدر. اما مقطوع
 بها بولماغان اسبابدە يعنى مسبب نڭ سېبىكە ارتباطى قطعى اولماغان
 مسبب نڭ سېبىدەن باشقە وجودى واقع اولغان مادەلردە دارو قىلو كېى
 بو ايسە آورو كىمە نڭ صە شفا طابھاسىنە سېبىر لىكن بونڭ صە
 وشفايە سېبىتى صە وشفانڭ بوگا ارتباطى قطعى دىگلىر. زىرا صە
 وشفا نڭ دارو سېبىدىن غېرىدە وقوعسى پك چوقدر. بوندای اورنلردە
 سېبىكە نشىت قىلماى دوغرىدىن دوغرى اشنى الله تعالى گە طابشروب الله
 تعالى گە اعتماد قىلماى الله تعالى نڭ سىنتىدىن خروچ جنوندىن بىر

بولمايدىر. بلكه مأمور به و ممدوح به اولان توكل بلك بى نويسى بلكه اعلاسى بوله در. مثلا آورو ككسه نك طيب قه بارماى دارو قىلماى مسيب الاسباب اولان الله تعالى حضرتنه اشنى طاپشماق اوزى نك شفاء بىر ديو الله تعالى حضرتنه اعتماد ايتماقى گرچه طبيقه باروب دارو لغوغه صحت و شفاء نك سبب ظاهر سنى قىلغوغه شرع شريفمىر مساعده و رخصه بىرساده اول طرف شرع شريفمىزده جائز ايسه ده بو طرفى اختيار ايتمك بو بولنى توماق بىك زياده فضليه و بيوك خصله در. نك م پيغمبرمىز عليه السلام (الَّذِينَ لَا يَكْتُمُونَ آلَاءَهُمْ وَلَا يَتَّبِعُونَ وَلَا يَسْتَرْقُونَ وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) ديو بوند اى كشى لرنى ما قتاب ذكر ايله شدر. معنای شريفى حساب سز چنه كه كره طورغان من لر جمله سندن در شوند اين من لر: آنلر ششنى كيدرو اسبابنه شوملانو يولمىنه دعا و اوشكرو اسبابنه كرو شمازلر اورلر ينك رب لر ينه توكل قىلورلر ديمكدر. بس بو حديث شريف دن بلندى آوروب سببنه كرو شماى الله تعالى كه توكل قىباغان من لرنك حقيقى متوكلمن دن بولوب ضرر ثواب لرغه نافل بولوى لسكن شوقدراسى واركه بزنىك كلامىز بوراسنده دگلدلر. اسباب قطعه ماده سنده يعنى مسببات نك اسبابه ارتباطى قطعى اولان كسب و اكنساب ماده لرنده در بو اورنلرده توكل قىلمق اسبابكه تشبىه كسبكه شروع بهندنه بوله در. اشنه كسب نك فرضينى توكل نك مشروع و مأمور به بولو ينه اصلا منافى دگلدلر ديدكمز نك معناسى بودر.

— (الاجل) —

اجل ديدكمز شوند اين زماندر كه الله تعالى تقدير قىلدى و بىلدى ن من اول زمانده اولار ديو دخى شرح موافقه و غيرى عقايد

کتاب لرمزده (فالمقتول میت باجله) دیو ذکر ایدلمشدر. یعنی اولدرلمش
کهسه اجلی ایلن اولمشدر دیمکدر. بوگا سورۀ حَجْرده (مَا تَسْبِقُ مِنْ
أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَلَا يَسْتَأْخِرُونَ) آیه شریفهسی در. معنای شریفی ایسه امة
اجلنه سبقه قیلماز هم تأخر ایتماز دیمکدر. بس بوندن ثابت بوله
مقتول نك اجلی برلن میت بولوی. زیرا اگرده مقتول اجلی برلن اولسه
بلکه بعض معتزله دیدکی کبی مقتول نك اجلی قطع قیلنسهده اجلندن
اؤل اولگان بولسه اول وقت امة اجلنه سبقه قیلغان بوله درده (مَا تَسْبِقُ
مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَلَا يَسْتَأْخِرُونَ) آیه شریفه سینه خلاف اوله در. دخی عقاید
کتاب لرمزده الاجل واحد دیو ذکر ایدلمشدر. یعنی حیوانات نك اجلی
بردر دیمکدر بو ایسه بک صحیح سوزدر. زیرا معتزله دن کعبی دیدکی
کبی مقتول نك ایکی اجلی بولسه بری اجل القتل و بری اجل الموت مقتول
اجل الموتدن قبل اجل القتل ایلن مقتول اولسه اول وقت اؤل الله تعالی
حضرتنه عجز وجهل لازم بوله. زیرا اجل عبارة ایدی الله تعالی نك فلان
کشی فلان وقت اولار دیوب اراده قیلغان و بلگان وقتندن حالبوکه بو قولگه
بناء اول کشی نك اولووی الله تعالی نك اراده قیلغان و بلگان وقتنده
بولمادی بلکه آنندن اؤل قتل زماننده اولدی بو ایس مگر عجز
وجهلدر. ایکنچی بوقاریده ذکر قیلگمز (مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَلَا
يَسْتَأْخِرُونَ) آیه شریفه سنه خلاف اوله در. زیرا اوشبو کعبی قولنه بناء
امة مقتوله اجلنه سبقه قیلغان بوله در. اوشبو جهتدن اهل السنة والجماعه
الاجل واحد دیمشدر.

اگر بعث ایدلسه اوشبو اجل واحددر اجلگه تقدم تأخر یوقه

دیگان سوزگزی پیغمبر من علیه السلام نكث حدیث شریفینه خلافتدر. زیرا پیغمبر من
 علیه السلام (من أحب أن يبسط رزقه ويؤخر له أجله فليصل رحمه البر) دیو
 ذکر ایلمشدر. یعنی بر من رزق نكث كيك بولماق لغینى واجل نكث
 کیچكدر لمك لكینى سوسه اول من رحم جهتندن بولغان اقر با لرینه احسان
 قیلسون دیمكدر. دخی ایکنچی حدیث شریفده (الصدقة ترد البلاء
 وتزید العمر) دیو ذکر ایلمشدر یعنی صدقه بیرمك بلائی فایتارور
 عمرنی آرتدرر دیمكدر. بس اوشبو حدیث شریفلردن بلندی اقر با سینه
 صله واحسان قیلغان یا که صدقه بیرگان کشی نكث اجلی نكث کیچكگوى هم احسان
 قیلغانك صدقه بیرگانك اجلی بر نورلی بولوب احسان قیلماغانك صدقه بیرما گانك
 ایکنچی نورلی بولوی حالبوکه اجل بر، اجلگه تقم تاخر بوق دیگان ایدگوز.
 جواب مذکور حدیث شریفلردن الله تعالی نكث ازله تردید طریقچه
 تقدیر قیلوی مراد دگلدر. مثلا زید نكث عمری احسان قیلماغان صدقه
 بیرما گانده قرق بیل بولور. صدقه بیرگانده عمری آرتور اجلی کیچكگور
 یتمش بیل بولور دیو الله تعالی نكث تردید طریقچه تقدیر قیلماقی مراد
 دگلدر. زیرا بو طریقده تردید قیلماق الله تعالی حضرتینه جهل فی مستلزم
 بولادر. الله تعالی زید نكث احسان قیلوینی قیلماوینی صدقه بیروینی بیرماوینی
 بلماگان بولادر. الله تعالی عن ذلك علوا کبیرا. شونك ایچون بومعنی مراد
 دگلدر. بلکه الله تعالی زید کندی اختیاری ایلن احسان قیلماغان صدقه
 بیرمگان تقدیرده آنك عمرینی قرق بیل قبلاچق بولمشدر. اول تقدیرده
 آنك عمری قرق بیل بولاچق دیو بامشدر، لکن زید لایزالک اختیاری
 ایلن احسان قیلماچق صدقه بیرهچك اولدیغنی زید نكث اختیاری ایلن
 احسان قیلماچاغنی یا که صدقه بیرهچاگنی الله تعالی ازلك بولوب زید نكث
 ری یتمش بیل بولاچقدر دیو تقدیر قیلوب قویمشدر دیمكدر.

زیدنىڭ اجلى اوشبو یتىش بیل اجلر بردر زیدنىڭ اوشبو اجلدىن
اؤل یا که صوڭ اولماس مەکن دگلدر. اصلا تقىم تاخر یوقدر زیدنىڭ
امسان قیلغان صدقه بیرمگان تقدیرى نفس الەردە یوق اولدیغىندىن
زیدنىڭ عمرىنىڭ قرق بیل بولویده یوقدر. آنچىق عمرى یتىش یا شکە شول
بر اجلگە مقصوددر. درست اگرده زید لا یزالده موجود بولغان تقدیرده
اختیارى ایلن صدقه وامسان قیلما بىچق واول نعللردن منع لنه چک اولسه
ایدى اول وقت الله تعالى آنى ازله بلوب زیدنىڭ عمرى قرق بیل اوله چق
دیو تقدیر قیلوب قویار ایدی زیدنىڭ عمرى شول قرق بیل بولور
ایدى یتىش بیل اولماز ایدی. لکن اول تقدیر اولما دیغىندىن زیدنىڭ
اجلى قرق بیل اولماى ذکر ایتدکمز یتىش یا شه منصور اولوب قالەشدر.
اوشبو ذکر ایتدکمز اجل اجل معلق در. صدقه بیررگە امسان قیلوغە
تعلىق قیلنمش اجلدر. اما اجل مبرم دیدکمز الله تعالى نڭ فلان
کشى فلان وقت اوله چک دیو قطع طریقچه تقدیر و تعیین قیلدقى اجلدر
بو جهنندن هیچ بحث و اعراض یوقدر. شول وقت کلرکده شول کشى
قطعا اوله چکدر. شول وقتدىن تقىم تاخر منصور دگلدر. الحاصل اجل
دیدکمز کرک اجل معلق اولسون و کرک اجل مبرم اولسون بردر. اجلان
اؤل اولمک یا که صوڭ قالماق اصلا مەکن و منصور دگلدر.

ایکنچى جواب مذکور حدیث شریفارده اجلنىڭ کیچگلو و نبن عمرنىڭ
آرتووندن مراد خیر و برکە جهنندن کیچگلو و آرتووی مراددر. نفس
اجلنىڭ کیچگلو و نفس عمرنىڭ آرتووی مراد دگلدر. احسان قیلو
صدقه بیرو ایلن اجلنىڭ کیچگلو و عمرنىڭ آرتووی یوقدر. شول تقدیر
قیلغان اجلى کیلدىكى وقت عمرى بنه چک اجلى اصلا کیچوکما بىچکدر
فقط شول بار عمرنده خیر و برکە حاصل اولوب اجلى کیچوکگان عمرده
آرتقان بولاچقددر. الحمد لله على الاتمام.

